

A hatályos Vhr. szerinti „egyszerűsített” vadkárbecslési szabályok gépies alkalmazása a valós kártól olykor jelentősen eltérő kárértékekhez vezet, a mennyiségi és a minőségi kár megkülönböztetését pedig, egyáltalán nem teszi lehetővé.

A becslés alapjául rendelt újraerdősítési költség fogalmát meghatározó jogszabályt, az 1996. évi LIV. törvényt hatályon kívül helyezték, tehát az újraerdősítési költség „külön jogszabályban” nem szabályozott.

A jogszabály módosítása akkor szolgálna leginkább a kívánt egységesítés elvét, ha az alkalmazandó módszerekről nem rendelkezne, ellenben működési feltételként szabná a becslést végző szakértők számára a megfelelő tanfolyami szintű képzés megszerzését és a kötelező időszakos továbbképzést. A Vhr. jelenleg csak szakirányú közép- vagy felsőfokú végzettséget és legalább öt éves szakmai gyakorlatot ír elő azoknak, akik fel kívánnak kerülni a vadászati hatóság vadkárbecslői névjegyzékébe. Az erdősítések vadkárosításának becslésére legalkalmasabbnak tűnő

Márkus-Mészáros-eljárást csak 2002-ben publikálták a szerzők, természetes, hogy a szakértők jelentős része nem ismeri azt.

A Márkus-Mészáros féle rágaskár értékelési eljárásnak egy egyszerűsített változatát javaslom alkalmazni a mindennapi vadkárbecsléseknél. A vadkár két eleme közül a növekedés elmaradásból származó kár az, amit viszonylag nagy biztonsággal és egyszerűen meg lehet állapítani! A minőségromlásból eredő kár becslése – eltekintve a szubjektív elemekkel terhelt jelentős munkaráfordítástól – elméleti oldalról is vitatható.

Ha belegondolunk abba, hogy egy 8000 db/ha-os tőszámú erdősítésből véghasználatra csak néhány száz darab egyed marad, akkor könnyen belátható: a minőségromlás feltételezése csak 100 %-os károsítás esetén lehet megalapozott, bár tényszerű kísérletekkel eddig még ezt sem bizonyította senki. Minél kisebb a károsítási %, annál valószínűbb a károsult egyedek kiszelektálása a nevelővágások során, tehát vagy van vagy nincs minőségromlás.

A minőségromlás értékét kifejező minőségi szorzó 0,6 és 1,0 között változhat. Vagyis a legjobban károsított erdősítés értéke az etalon-állomány 60 %-a, függetlenül a fafajától és a termőhelytől. A leggyengébb minőségű faállomány csak tűzifát biztosít. Az értékkülönbség a leggyengébb és a legjobb állomány között nem lehet azonos és nem lehet 40 % egy esetben ugyanúgy, mint egy minőségi tölgyesben, de nem lehet azonos a különböző fatermési osztályokban sem.

E két érv a mellett szól, hogy a minőségromlásból eredő kárt, ezen a módon, csak kivételes esetben, megfelelő adatfelvétellel és kellő szakismeret birtokában alkalmazzuk.

Összefoglalva az elmondottakat, saját gyakorlati tapasztalataim alapján azt javaslom, hogy az erdősítésekben keletkezett vadkárok becslése egységesen a Márkus-Mészáros-féle becslési eljárás egyszerűsített, a minőségromlást figyelmen kívül hagyó változatával történjen. Ehhez elengedhetetlen az elavult jogszabályi háttér módosítása és a vadkárbecslő szakértők továbbképzése.

Kiáltvány

Az elmúlt évek erdészeti szakmapolitikájában és piaci környezetében bekövetkezett sorozatos változások, reformok miatt az erdészeti szaporítóanyag-termelés nagyon nehezen vált kiszámíthatóvá. Annak ellenére, hogy pár éve még több tízezer hektár első kivételű erdő telepítéséről szóló hírek terjedtek a szakmai körökben, napjainkra már oda jutottunk, hogy az erdősítések elmaradása miatt sok erdészeti szaporítóanyag-termelő lesz kénytelen felszámolni a tevékenységét.

Károsan érintette az ágazatot az a tény, hogy az erdősítési pályázati támogatások megnyerései, illetve az elnyert összegek kifizetése olyan mértékben megnehezedett, megváltozott, hogy sokak számára nehezen teljesíthető feltételrendszerek alakultak ki. A gyakorlat azt igazolja, hogy a jelenlegi támogatási rendszerben a támogatásokhoz való hozzáférés olyan mértékben bonyolultá vált, hogy – információink szerint – 2009-ben országosan alig pár ezer hektár első kivételű erdősítésre érkezett be pályázat. Ezeknek eredményeként a piac erősen kínálativá vált, a felvásárlások pedig nyomott áron történnek.

A gazdasági válság miatt lelassult – vagy elmaradt – infrastrukturális beruházások (pl.: autópálya-fásítások, par-

kosítások) ugyancsak piacsűkülést és árcsökkenést eredményeztek.

Az amúgy is rossz piaci helyzetben lévő – és így likviditási gondokkal küzdő – termelők számára sokszor a különböző hatósági díjak (szemledíjak) fizetése is nagy problémát jelent.

Mivel a külföldi piacokon is túlermelés jelentkezett, az exporttal, illetve átszállítással (EU-n belüli) járó kereskedelmi lehetőségek is csökkentek vagy az üzemek erősen nyomott áron kötöttek meg.

A rossz piaci helyzetnek köszönhetően a termelőknél „benszorultak” a megtermelt erdészeti szaporítóanyagok, amelyek nagy része az idei 2009/2010-es szezonra már a túlméret (vagy túlkínálat) miatt eladhatatlanná vált és megsemmi-

sítésre kerül/került, ami szintén költséget jelent a termelőknél.

Az alkalmi munkavállalók után fizetendő járulékok 2010-re nagymértékben meg fognak növekedni (akár 40%-kal/fő). A jelenlegi rossz gazdasági helyzetben nagyon nehéz lesz ezt az összeget kigazdálkodni. Véleményünk szerint az erdészeti szaporítóanyag-termelés nem bír ekkora terhet kitermelni.

Az elmúlt időszakban az MGSZH felügyelői rendszerében (a felügyelők számában és területi lefedettségében) bekövetkezett változások miatt a felügyelők önhibájukon kívül, fizikailag nem/vagy csak jelentős csúszásokkal tudják a jogszabályokban előírt ellenőrzéseket időben elvégezni. Ennek eredményeként a csemetermelők a folyamatosan csúszó szemléket, ellenőrzéseket, mint felesleges bürokratikus terheket élik meg.

A fentiek fényében kérjük a döntéshozókat, hogy lehetőségeikhez mérten segítsék termelőinket, könnyítsék a rájuk nehezedő terheket.

A nehéz időket átvészelnél közös felelősségünk! Erdősítések nélkül nem lesz erdészeti szaporítóanyag-termelő, de szaporítóanyag-termelő nélkül nem lesz elültetendő csemete, így jövőbeni erdő sem!

**Erdészeti Szaporítóanyag
Terméktanács**